GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SE PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 19. *Duminecă, 25 Ianuariu (6 Februariu.)* **1887.**

Brașovŭ, 24 Ianuariu 1887.

De câteva decenii încóce, orĭ de câte orĭ România a avutŭ sĕ trécă prin grele încercărĭ din causa complicațiunilorŭ din afară, numele d-luĭ Mihailŭ Kogălniceanu a fostŭ pusŭ totdéuna în fruntea acelorŭ bărbațĭ de statŭ românĭ, dela carĭ țéra era în dreptŭ sĕ aștepte sprijinŭ, sfatŭ și jertfe.

Domnulŭ Mihailŭ Kogălniceanu se află și adĭ, când Europa trece printr'o crisă politică atâtŭ de grea, în momentulŭ d'a fi omulŭ situațiunei în România.

Acésta nu póte surprinde pe nimenea, care cunósce trecutulŭ și însemnătatea acestuĭ celebru bărbatŭ de statŭ.

Dér este o notă caracteristică a timpuluĭ, că acum se constată rolulŭ celŭ mare, ce maĭ este chematŭ a'lŭ juca și în viitorŭ d-lŭ Kogălniceanu în România, chiar și dintr'o parte, de unde până adĭ n'amŭ pre auḍitŭ critice măgulitóre despre activitatea d-luĭ Kogălniceanu, ca bărbatŭ de statŭ și distinsŭ diplomatŭ.

Constatândŭ împrejurarea acésta, ne mărginimŭ de astădată a reproduce părțile esențiale ale unuĭ articulŭ ce-lŭ publică la loculŭ ânteiu „Pester Lloyd“ dela 2 Februarie n. sub titlulŭ „Mihailŭ Kogălniceanu“. Limbagiulŭ, de care se folosesce corespondentulŭ fóieĭ oficióse pestane, contrasteză în modŭ bătătorŭ la ochĭ cu espectorările de maĭ deunăḍĭ ale foilorŭ maghiare, care făceau pe d-lŭ Kogălniceanu șefŭ alŭ anarhiștilorŭ din România și alte „grațiosităț̆ĭ“ de acestea, dovadă că foile maghiare scriu după impresiunile momentane, produse de ura de rassă și de prajudețele și susceptibilitățile lorŭ bolnăvicióse.

Étă articululŭ din fóia unguréscă:

„M. Kogălniceanu este adĭ personalitatea politică cea maĭ căutătă și curtenită a României. Pe când pressa opozițională declară, că bĕtrânulŭ bărbatŭ pe statŭ și parlamentarŭ, pe care corpurile legiuitóre ale României deunăḍile l'au onoratŭ cu votarea unuĭ darŭ naționalŭ în forma uneĭ însemnate pensiunĭ, în curêndŭ va păși pe arenă cu o filipică contra guvernuluĭ, se pare érăși că foile partideĭ guvernamentale suntŭ dispuse, a ține pe Kogălniceanu de alŭ lorŭ și protesteză în modulŭ celŭ maĭ hotărîtŭ în contra presupunereĭ ce i se face luĭ din partea dușmană guvernuluĭ“

„Dér decă prin cele ḍise e din destulŭ caracterisată de o parte marea însemnătatea a luĭ M. Kogălniceanu pentru istoria desvoltăriĭ interne a patrieĭ sale, și de altă parte posițiunea particulară ce o ia elŭ în viéța de partidă, plină de frământărĭ, a României, totușĭ nu s'ar înțelege decâtŭ fórte defectuosŭ estraordinara importanță a acestuĭ bărbatŭ fórte dotatŭ și în multe privințe interesantŭ, decă ar voi cineva sĕ-lŭ caracteriseze numaĭ pe temeiulŭ amintirilorŭ din ultimiĭ anĭ. Căcĭ fiă că destrăbălarea și neclaritatea raporturilorŭ de aḍĭ ale partidelorŭ nóstre, pe lângă amărîciunea luptelorŭ parlamentare pricinuită prin acésta, fiă că și importantele cestiunĭ de natură politică-comercială și de dreptŭ publicŭ, ce 'șĭ așteptă resolvarea, au făcutŭ ca asociarea și alianța unuĭ bărbatŭ — neobligatŭ pentru durată nicĭ uneĭ partide — de esperiența, de agerimea juvenilă a spirituluĭ și de dotațiunea retorică a luĭ Kogălniceanu, sĕ fiă de fórte mare valóre: timpurile în care dânsulŭ a putută imprima uneĭ întregĭ periode de desvoltare a României timbrulŭ moduluĭ sĕu de concepere individuală și proprielorŭ sale vederĭ, stau în parte patruḍecĭ de anĭ înainte de ḍiua, în care meritele luĭ Kogălniceanu pentru patria sa au aflatŭ o aprețiare esterióră, prin votarea recompenseĭ naționale susŭ amintite“.

„Căcĭ aprópe patruḍecĭ da anĭ suntŭ de când M. Kogălniceanu, care se trage dintr'o vechiă familiă moldovenéscă, devenise centrulŭ spiritualŭ alŭ uneĭ societățĭ politice, ale căreĭ țelurĭ steteau în contrastŭ așa de mare cu stările ce domneau atuncĭ în Moldova, încâtŭ unŭ conflictŭ cu puterniciĭ ḍileĭ maĭ curêndŭ sĕu maĭ târḍiu era inevitabilŭ. Întorsŭ din Berlinŭ unde maĭ mulțĭ anĭ a făcutŭ studiĭ istorice și juridice și de unde publicase în limba francesă și primulŭ sĕu opŭ asupra istorieĭ Românilorŭ, tînĕrulŭ Kogălniceanu se alătură la partida așa numită a „Bonjuriștilorŭ“, unŭ grupŭ de fiĭ de boerŭ sîrguincioșĭ carĭ, convinșĭ de netrăinicia regimuluĭ boerilorŭ învechițĭ, care era vătămătorŭ obșteĭ, nisuiau sĕ regenereze patria lorŭ luândŭ ca modelŭ pe Francia și pentru carĭ salutarea franceză „bon jour“, întrebuințată la începutŭ ca losincă și ca cuvêntŭ de recunóscere, avea se devină încurêndŭ nume de partidă. Al. Cuza, principele de maĭ târḍiu alŭ României, Vasilie Alexsndri, Const. Negri erau membri aĭ acesteĭ partide, care a luatŭ parte atâtŭ de însemnată la revoluțiunea isbucnită în anulŭ 1848 contra principeluĭ moldovenescŭ Mihailŭ Sturza, încâtŭ mulțĭ dintre membriĭ eĭ trebuiră sĕ părăséscă țéra după victoria contra-revoluțiuneĭ esecutate cu ajutorulŭ Rusieĭ. Kogălniceanu încă se duse în esilŭ, dér când urmările rĕsboiuluĭ Crimeeĭ sfărîmară influința rusă în principatele dunărene, se întórse érăși în patria sa, pentru ca după alegerea vechiuluĭ sĕu amicŭ politicŭ Al. Cuza ca principe alŭ Moldoveĭ și Valahieĭ, sĕ ia asupră'șĭ unŭ rolŭ dătătorŭ de mĕsură în istoria desvoltăreĭ României și a Românilorŭ. Căcĭ fiă că se pretinde și pentru principele Cuza necontestabilulŭ meritŭ d'a fi pusŭ capĕtŭ vechiuluĭ statŭ boerescŭ și d'a fi liberatŭ în acelașĭ timpŭ România de tutela spirituală a patriarchatuluĭ din Constantinopolŭ și de nerușinata esploatare a țeriĭ de către călugăriĭ grecĭ: inițiativa pentru desființarea nobilimeĭ boerescĭ și a ridiculelorŭ sale privilegiĭ, pentru declararea independențeĭ bisericeĭ române, pentru isgonirea călugărilorŭ grecĭ și pentru secularisarea moșiilorŭ mânăstirescĭ care făceau maĭ a treia parte a țeriĭ, este totŭ așa opera originară a luĭ Kogălniceanu, ca și desființarea roboteĭ țĕrănescĭ și crearea uneĭ proprietățĭ țĕrănescĭ libere. Vedĭ bine Kogălniceanu, care la esecutarea reformelorŭ sale îșĭ atrăsese ura celorŭ maĭ influente cercurĭ ale țeriĭ, dér care nu se lăsase a fi conturbatŭ, în repedea esecutare a planurilorŭ sale, prin sbuciumările „Roșilorŭ,“ adecă ale radicalilorŭ în parte mare cu ideĭ republicane, a fostŭ și urḍitorulŭ lovitureĭ de statŭ dela 2 Maiu, care unĭ partidele, îndușmănite de altmintrelea până la cuțitŭ, a „Albilorŭ“ și a „Roșilorŭ,“ adecă a conservatorilorŭ și a liberalilorŭ, pentru revoluțiunea nesângerósă dela 11 Februariu 1866 și pentru rĕsturnarea luĭ Cuza.“

„Câtŭ de contrară luĭ Kogălniceanu devenise atuncĭ opiniunea publică resultă de acolo, că constituanta convocată de noua transformare a raporturilorŭ României nu'ĭ verifică mandatulŭ de deputatŭ. Dér acéstă mânià nu ținŭ multŭ. In perioda de trecere de atuncĭ nu se putea lipsi România de conlucrarea unuĭ bărbatŭ care dase deja atâtea doveḍĭ despre puterea sa de activitate politică și despre energia sa, și chiar dacă presidiulŭ ministerialŭ alŭ luĭ Kogălniceanu din acestŭ timpŭ a fostŭ numaĭ de scurtă durată, totușĭ acestŭ bărbatŭ, căruia România are d'a-ĭ mulțămi reformele cele maĭ pline de binecuvêntare ale guvernuluĭ Cuza, în totŭ cursulŭ timpurilorŭ de maĭ târḍiu a luatŭ o distinsă posițiune. Elŭ a fostŭ unulŭ din ceĭ maĭ distinșĭ membri aĭ coalițiuneĭ contra cabinetuluĭ conservatorŭ Lascarŭ Catasgiu și, fără sĕ se fi declaratŭ deplinŭ solidarŭ cu partida liberală ce venì la cârmă în anulŭ 1876 după căderea aceleia, în greulŭ timpŭ alŭ rĕsboiuluĭ ruso-turcŭ și în perioda de tractărĭ diplomatice ce a urmatŭ după aceea a făcutŭ ca ministru și diplomatŭ marĭ serviciĭ guvernuluĭ luĭ Iónŭ Brătianu. Când elŭ după proclamarea independenței României cutrieră stradele Bucurescilorŭ cu tricolorulŭ naționalŭ în mână, pentru ca sĕ vestéscă poporațiuneĭ ruperea raportuluĭ de dependență, era cu hotărîre celŭ maĭ popularŭ bărbatŭ alŭ țeriĭ; și când greutățile, ce representanța poporuluĭ românŭ le pregătea uneĭ resolvărĭ corĕspunḍătóre dorințelorŭ puterilorŭ, amenințau sĕ aducă România într'unŭ conflictŭ cu tractatulŭ din Berlinŭ, guvernulŭ luĭ Iónŭ Brătianu nu sciŭ sĕ trimétă în străinătate pentru obținerea uneĭ înțelegerĭ pe nicĭ unŭ bărbatŭ mijlocitorŭ diplomaticŭ maĭ capabilŭ, decâtŭ pe M. Kogălniceanu“.

„...Ca politicŭ și oratorŭ parlamentarŭ Kogălniceanu e de o particularitate și însemnătate atâtŭ de isolată între contimporaniĭ sĕĭ și generațiunea maĭ tînĕră, încâtŭ merită a fi aprețiatŭ maĭ deaprópe numaĭ din acéstă parte... Nu atâtŭ ca istoricŭ trebue căutată valórea acestuĭ bărbatŭ, ci ca unulŭ care a urnitŭ calea pentru transformarea raporturilorŭ sociale, politice și bisericescĭ ale României. Chiar și împrejurarea, că M. Kogălniceanu în multe casurĭ a urmăritŭ o direcțiune contrară intereselorŭ monarchieĭ habsburgice în România, nu trebue se se ia în considerare acolo, unde e vorba de M. Kogălniceanu ca politicŭ românŭ. Ca atare nu i se póte refusa recunoscința și nu i se refusă, celŭ puținŭ aicĭ în România, nicĭ de astfelŭ de criticĭ, carĭ din considerațiunĭ de politică de partidă nu vorbescŭ de bine pe miniștriĭ lovitureĭ de statŭ aĭ luĭ Cuza. Adĭ stă Kogălniceanu... érăși în centrulŭ atențiuneĭ publice, și nu e nicĭ o îndoială, că participarea sa la viitórele alegerĭ generale parlamentare va fi de mare influință, ba póte că va da mĕsura, asupra viitoreĭ forme a viitoreĭ maiorităț̆ĭ parlametare. Oratorŭ poporalŭ și dialecticŭ parlamentarŭ, precum nu póte arĕta pe nicĭ unŭ altulŭ România, elŭ constrînge chiar pe contrariĭ sĕĭ a asculta în liniște vorbirile sale înzestrate, după publicŭ și împrejurărĭ, cu umorŭ aspru sĕu cu finéță plină de spiritŭ, și decă raportorulŭ d-vóstră nu se'nșélă, Kogălniceanu în celŭ maĭ apropiatŭ timpŭ va fi chematŭ a imprima unuĭ cabinetŭ, care sĕ conducă destinele României cu cooperarea sa, timbrulŭ caracteristicŭ alŭ personalitățiĭ sale istoricesce fórte interesantă.“

Invĕțămentulŭ nostru mediu și superiorŭ,

în raportŭ cu necesitățile nóstre.

IV.

E indispensabilŭ sĕ se dea o maĭ mare importanță sciințelorŭ naturale, sporindu-se materia și numĕrulŭ orelorŭ de studiu pentru gimnasiele, scólile preparandiale și seminariele nóstre, făcendu-se unele reducerĭ și economii la orele și materialulŭ altorŭ obiecte de studiu. Și anume, avêndu-se în vedere, că deja după 3—4 anĭ de gimnasiu mulțĭ tinerĭ părăsescŭ gimnasiulŭ, parte pentru a trece în preparandii și a se pregăti pentru cariera de învĕțătorŭ, și parte pentru a se întorce acasă, la economia părințilorŭ: ar fi de doritŭ ca aceștĭ tinerĭ sĕ aducă cu sine o sumă completă de cunosciințe practice, pe carĭ sĕ le pótă utilisa și aplica și acasă. Pe lângă cunoscințele literare elŭ sĕ pótă cunosce și apreția pe deplinŭ tóte animalele, plantele și mineralele precum și tóte elementele și principiile de chimie și fisică, cu care are elŭ în cerculŭ sĕu restrînsŭ de a face. Scopulŭ s'arŭ ajunge pe deplinŭ decă în privința sciințelorŭ naturale s'arŭ putea adopta programa gimnasiilorŭ și liceelorŭ din România, avêndu-se în vedere, icí colea, și obiectele, care intereséză directŭ pe agronomŭ.

Decă acesta din considerațiunĭ politice n'ar fi po-

sibilă,*) atuncĭ totuşĭ scopulŭ s'ar ajunge binişorŭ, decă profesorulŭ de zoologiă în classa I gimnasială la sugĕtóre, şi anume la vitele domestice, nu s'ar limita numai la înşirarea diferitelorŭ specii, ci ar insista mai multŭ asupra lorŭ, arĕtândŭ la cele principalĭ diferitele rasse şi tipurĭ, după originea şi patria lorŭ, dimpreună cu calitățile şi defectele fiecăreia, folosulŭ lorŭ în comparațiune cu spesele necesarĭ la crescerea şi întreținerea lorŭ. In locŭ de a înşira şi trece tóte speciile de vite într'o singură oră, póte rĕmânea şi insista 3—4 ore asupra unei specii principale, folosindu-se spre acesta şi de autorĭ specialĭ de agricultură şi zootechniă. Apoi alte, cum suntŭ maimuțele, focele, balenele, cu carĭ şi aşa nu ne prea întêlnimŭ şi n'avemŭ d'a face pote în viața întregă cu ele, le pote trece ceva mai iute.

In clasa a II-a din botanică sĕ se ia nu numai clasificațiunea plantelorŭ după Linée şi câteva plante veninóse, ci cu totŭ deamĕruntulŭ în:ă şi rosaceele, papilionaceele şi gramineele, şi profesorulŭ, prin dese escursiunĭ botanice pe câmpŭ, livedĭ şi în grădina botanică a scólei**), prin facerea de erbare, sĕ le atragă atențiunea asupra tuturorŭ plantelorŭ de ceva interesŭ, încâtŭ la finea anului fiecare elevŭ sĕ fie în stare sĕ cunoscă tóte plantele, tote cerealele, ierburile şi buruenile din grădină, câmpŭ şi livade, sĕ cunóscă durata vegetațiunei fiecăreia precum şi valorea ei bună orĭ rea. Pe lângă numirile românescĭ profesorulŭ sĕ ceră dela elevĭ sĕ cunóscă şi pe cele latine, cacĭ vorŭ fi puşĭ adeseorĭ în situațiă d'a comanda şi cumpĕra semințe — mai cu sémă de cereale şi ierburĭ — în strĕinătate şi numai atuncĭ o póte face acesta cu siguranță adaugêndŭ şi numirile latine, căcĭ semințele de trifoiurĭ şi ierburĭ, fiindŭ forte mĕrunte şi scumpe — producĕtorii şi negustorii lorŭ le falsifică forte desŭ cu alte semințe de o calitate mai rea seu şi cu nisipŭ văpsitŭ, pămentŭ etc. Profesorulŭ pentru a economisi timpulŭ la escursiunĭ şi a ave totdeuna plantele necesare în starea lorŭ normală, póte cultiva în grădina botanică a scolei plantele principale dar cu deosebire pe micĭ areale de câte 1—2 metri pătrațĭ diferite specii de cereale şi ierburĭ, carĭ sĕ'i servescă ca obiectŭ de demonstrațiune, şi sĕ înfăcişeze la aceiaşĭ plantă, sĕmĕnată în aceleaşĭ condițiunĭ de cultură şi de climă, diferite resultate, din carĭ sĕ reiese folosulŭ introducerei şi acclimatisărei altorŭ rasse mai bune. Separatŭ de aceste una séu două făşii de straturĭ le póte întrebuința pentru infecțiunea artificială a plantelorŭ cultivate cu diferite bole şi parasițĭ — ciupercĭ — ca rugina, tăciunele, mălura, corna, mătasea, — cuscuta — etc. precum sĕ arete şi mijlócele pentru combaterea lorŭ.

Avêndŭ elevii dilnicŭ aceste culturĭ şi studiĭ înaintea lorŭ, toțĭ din tote clasele, le vorŭ urmări cu mare atențiune şi încordare în tote fasele de crescere şi desvoltare.

In classa a III-a la fisică câtŭ se pote lua din statistica, dinamica corpurilorŭ solide, fluide şi aeriforme, căldura, magnetismŭ, electricitate, optica şi ceva din meteorologiă.

In classa a IV-a. Mineralogia şi cu deosebire se insiste asupra petrografiei încâtŭ fiecare elevŭ sĕ cunóscă mineralele şi petrile ordinare ca gresea, granitulŭ, trachitulŭ, basaltulŭ, vărósa, gipsulŭ, porfirulŭ, shisturile, apatitulŭ şi fosforitele şi sĕ li se arete, fie în natură, fie în modele, diferitele specii de pămentŭ solŭ şi subsolŭ resultatŭ din sfărimarea şi descompunerea lorŭ. La Chimiă câtŭ s'ar pute mai multŭ, atâtŭ din cea anorganică câtŭ şi cea organică. Elementele cele mai principale din carĭ se compunŭ corpurile şi proprietățile lorŭ Oxiḑi, accide, base, alcalii, arĕtândŭ şi insistândŭ asupra acelora, care au o însemnătate pentru viața practică seu pentru agricultură, cum suntŭ: oxigenulŭ, hidrogenulŭ, carbonulŭ, azotulŭ, fosforulŭ, potaşea, sulfurele, varulŭ, siliciulŭ. Metalele şi aliagele lorŭ. Din chimia organică amidonulŭ, destrina, materiile zacharóse, celulosa, fermentațiunea. Alcoolurile, etherulŭ, corpurile grase. Unele dintre accidele organice şi combinațiunile aromatice. Alcaloide. Materiile albuminoide şi rolulŭ lorŭ la nutrițiunea plantelorŭ şi animalelorŭ.

In classa a V a. O scurtă privire asupra morfologiei şi fisiologiei la fanerogame. Determinarea diferitelorŭ plante de interesŭ pentru viața practică şi pentru agricultură, durata vegetațiunei şi valórea lorŭ economică. La criptogame cu unŭ microscopŭ li se pote arĕta diferitele specii de spori şi desvoltarea lorŭ pe plantele nutritive. In colo repetiția celorŭ ḑise la classa a II-a.

In classa a VI. Anatomia şi fisiologia animalelorŭ, zoologia descriptivă. Aci se póte lua în trăsurĭ generale ceva despre nutrițiunea animalelorŭ şi anume a se arĕta rolulŭ ce-lŭ jócă materiile albuminate cu azotŭ şi cele fără de azotŭ, după cum e scopulŭ de a produce forță şi muncă, seu a produce numai grăsime.

Din Geometriă. la trigonometriă se póte ține sémă şi de agrimensură şi sĕ se dea câtŭ se póte mai multe esemple cu aplicarea la acesta şi la nivelare

In classa a VII-a fisica: mecanica, hidrostatica, aerostatica, magnetismulŭ. Chemia anorganică şi organică. Repețirea şi completarea celorŭ din classa a IV-a.

In classa a VIII-a geologia şi ca adnecsŭ pedologia (câmpologia). O scurtă privire asupra formațiunei soiului arabilŭ şi subsolului prin despicarea şi sfĕrîmarea petrilorŭ prin diferiții agențĭ. Insuşirile chimice şi fisicale ale țerinei. Absorbțiunea şi condensațiunea de apă şi gaze. Influința luminei şi căldurei asupra solului. Classificațiunea pămenturilorŭ după calitățile lorŭ fisicochimice, şi după plantele ce crescŭ seu sĕ cultiva pe ele.

Aceste materii adoptate la programa de aḑĭ a gimnasiilorŭ nostre ar satisface pe deplinŭ tuturorŭ trebuințelorŭ nóstre, căcĭ absolventulŭ de gimnasiu ar cunósce tote obiectele şi materiile principale, cu carĭ are elŭ d'a lucra. Apoi i-ar veni în ajutorŭ unele înlesnirĭ şi sacrificii bănescĭ, care de şi ar costa şcóla forte puține parale, totuşĭ ele ar aduce forte marĭ servicii. Astfelŭ pentru demonstrațiunile din botanică şi pentru a economisi timpulŭ la escursiunile de erborisațiă, ar fi de doritŭ, precum suntŭ la şcolele de pe sate, înființarea şi intreținerea unei micĭ grădinĭ botanice de $^1/_2$—1 jugĕrŭ întindere, în apropiere de gimnasiu, unde profesorulŭ sĕ şĭ potă cultiva tote plantele de unŭ interesŭ óre-care, din grădină, câmpie şi livedĭ. Cu deosebire pe micĭ întinderĭ de 1—2 metri pătrațĭ sĕ facă încercărĭ cu cultura de diferite specii de cereale şi ierburĭ prin care sĕ se constate varietatea resultatelorŭ la aceeaşĭ specie sĕmĕnată în condițiunĭ şi raporturĭ egalĭ, încâtŭ sĕ reiase utilitatea schimbărei şi perfecționărei semințelorŭ şi rasselorŭ. O făşiă de straturĭ sĕ fiă destinată încrucişărilorŭ şi hibridațiunilorŭ artificiale şi perfecționărei rasselorŭ; er o alta separată pentru infecțiunile artificiale la cereale, ierburĭ şi pomĭ, cu diferite ciupercĭ şi parasițĭ ca rugina, tăciunele, mălura, córna mătasa (lat. cuscuta), precum şi sĕ se arate mijlócele pentru combaterea lorŭ. Intreținerea şi cultivarea acestei grădinĭ n'ar costa pe anŭ mai multŭ de 30—40 fl., er lucrările şi demonstrațiunile aceste ar fi mai de folosŭ decâtŭ înşirarea şi citarea a sute de esemple şi autorĭ.

Unŭ altŭ sacrificiu bugetarŭ ar fi d'a procura pentru biblioteca studențilorŭ cățĭva autorĭ principalĭ de agricultură şi de economiă națională, ca: Thaer Grundsätze der rationellen Landwirthschaft; Liebig, die Chemie in ihrer Anwendung auf Agricultur und Physiologie; Koppe, Ackerban und Viehzucht; Settegast, Die Thierzucht şi Die Landwirtchscaft und ihr Betrieb; I. Kühn, Die zweckmässigste Ernährung des Rindviehs; Guido Kraft, Lehrbuch der Landwirthschaft, Landwirthschaftliches Lexicon; E. Wolf, Ernährung der landwirthschaftlichen Nutzthiere, Düngerlehre; Heiden, Düngerlehre; Rohde, Rindviehzucht; Bohm, Schafzucht und Wollkunde; Dunkelberg, Wiesenban; Kirchner, Handbuch der Milchwirthschaft; Roscher, Lehrbuch der Nationaleconomie; I. H. v. Thünen, Der isolirte Staat in Bezug auf Landwirthschaft und Nationaleconomie; v. d. Goltz, Handbuch der Land und Betriebslehrer;*) ca unii din studențĭ icĭ colea sĕ se potă ocupa şi cu câte o cestiune economică şi ținea câte o conferință despre agricultură, care o vorŭ face cu atâtŭ mai uşorŭ, cu câtŭ cei mai mulțĭ din ei, întorcêndu-se vera de vacanțe acasă, suntŭ silițĭ, sĕ ajute părințilorŭ la economia câmpului, şi decĭ au mai multŭ seu mai puținŭ cunoscințe practice de agricultură.

Se înțelege că spre scopulŭ acesta manualele întrebuințate aḑi în şcolă nu suntŭ suficiente şi suntŭ necesare altele, care sĕ satisfacă şi în privința acesta, ba chiar şi profesorii, dela carĭ aḑĭ se cere sĕ predea şi limbile seu alte studii, vorŭ întêmpina multe dificultățĭ la esecutarea programei acesteia. D'aceea ar fi de doritŭ, ca Consistoriile şi Associațiunea transilvană la împărțirea de stipendii şi trimiterea tinerilorŭ la universitățĭ pentru a se pregăti în cariera de profesorŭ, ținêndŭ contŭ de necesitățile nostre, pe cei dela sciințele naturale sĕ-i oblige a da atențiune şi aplicărei acelora la agricultură, horticulură, industrii, şi că pe lângă acele sĕ nu-i mai turmenteze şi cu filologia seu teologia. In modulŭ acesta, nu numai vomŭ ave mai bunĭ profesorĭ de sciințele naturale în şcolă, ci şi bunĭ scrutătorĭ ai naturei, carĭ vorŭ cultiva şi partea neglesă până aci şi se vorŭ interesa cu multŭ mai bine de producțiunea şi economia nóstră, ceea ce filologii nu potŭ face, necădendŭ acésta în specialitatea lorŭ

---

*) Repețimŭ aicĭ ce amŭ mai ḑisŭ la începutŭ, că autoritățile nóstre scolare confesionale suntŭ dependente la facerea programelorŭ de planulŭ de organisațiune şi de invĕțămentulŭ prescrisŭ de regimŭ. — Red.

**) Bine ar prinde când ar esista pe lângă fiecare gimnasiu şi seminarŭ câte o grădină botanică modelŭ. Din nenorocire se vede că nimenea nu s'a gânditŭ la aşa ceva. — Red.

*) Mai tote aceste scrierĭ au apărutŭ şi se potŭ căpĕta dela editura Paul Parey în Berlinŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Despre conferința preoțescă ce s'a ținutŭ la 4 Noemvre a. tr. în Cațelulŭ românŭ, protopopiatulŭ Crasnei, ni s'a trimisŭ o corespondență de sub póla Meseşului, pe care însĕ, primindu-o prea târdiu, n'amŭ putut'o publica. Corespondentulŭ arată între altele folosele netăgăduite, ce resultă pentru biserica şi poporulŭ românescŭ din aceste conferințe, ce, în urma unui regulamentŭ diecesanŭ, au a se ține în fiă-care protopopiatŭ din diecesa Gherlei de două-orĭ pe anŭ; se plânge însĕ corespondentulŭ contra indiferentismului manifestatŭ fața cu aceste conferențe din partea supremei autoritățĭ bisericescĭ din Gherla, despre care ḑice că e prea nepăsătore în supra-

---

FOILETONU.

Procese celebre vechĭ în România.

(Conferință ținută de d. Gr. Lahovary la Ateneulŭ din Bucurescĭ).

Duminecă sera, sĕptĕmâna trecută, societatea alésă a Capitalei îşĭ dăduse întâlnirea la Ateneu spre a asculta interesanta schiță istorică a d-lui Grigore Lahovary asupra proceselorŭ celebre vechĭ din România şi Moldova.

Erudituiŭ conferențiarŭ, membru la înalta Curte de Casațiă şi de justițiă constată că în archivele nóstre nu întêlnimŭ nicĭ o colecțiune tipărită seu netipărită asupra causelorŭ celebre petrecute în România orĭ în Moldova în cursulŭ secolelorŭ 13-lea, 14-lea şi următórele până la 1775. In strĕinătate, cu deosebire în țĕrile occidentului, asemenea colecțiunĭ abundă. Aşa găsimu repertoriulŭ *Pitaval* (Causes célèbres), repertoriulŭ *Clein* şi altele. Timpurile, se vede, că nu ne au lăsatŭ sĕ avemŭ asemenea monumente, care denotă gradulŭ de cultură alŭ națiunilorŭ. Precum s'a ḑisŭ, condicile domneştĭ aflate în archivele nostre nu conținŭ hotărîrĭ mai vechĭ ca dela 1775. Găsimŭ în aceste condicĭ în adevĕrŭ poruncĭ, pitace, ponturĭ de vămeşii, diete, volnicii, obiceiurĭ, taclirurĭ, zapise de învoelĭ, mărturisirĭ şi altele, der tote din secolulŭ alŭ 18-lea. Ceea-ce d. conferențiarŭ îşĭ propune a espune le-a culesŭ din istoricĭ, din documente, din memorii scrise, din letopisițile naționale seu din cărțĭ de călĕtorii, făcute în țéra nostră de către strĕinĭ.

Optspreḑece suntŭ la numĕrŭ causele mai însemnate pe care la analise d. conferențiarŭ. Le vomŭ resuma şi noi aci, pe câtŭ de fidelŭ posibilŭ, în ordinea în care au fostŭ desvoltate.

1) *Esecuțiunea lui Arbore din Hârleu* (1523). Celŭ mai vechĭ procesŭ aflatŭ de d. conferențiarŭ este alŭ boerului Arbore. Engel, care a scrisŭ istoria Moldovei, spune că Stefanŭ Vodă fiulŭ lui Bogdanŭ (1517—1526) bănuindŭ pe Arbore că e hainŭ Domniei a pusŭ de i a tăiatŭ capulŭ lui şi fiilorŭ lui, Teodorŭ şi Nichita.

2) *Revoluțiunea din Romanŭ* (1524) Boerii țĕrii se neliniştiră de atâtea crudimĭ şi se resculară în contra lui Vodă Stefanŭ. Revolta porni din Romanŭ la 1524. Stefanŭ prinse de veste şi decapită pe boerii Costea, Ivanciu şi Sima. Cățĭ boerĭ putură scăpa, fugiră din țeră. Manuscrisulŭ din Şerbănescĭ, tipăritŭ la 1528, vorbesce de acesta afacere.

3) *Esecuțiunea stolnicului Berca.* In 1612 isbucnesce altă conjurațiă. Stolniculŭ Berca din Merişanĭ (Teleormanŭ) se scula cu alțĭ boerĭ ca sĕ rĕstórne pe Radu alŭ X-lea. Rĕscola nu isbuti şi Radu prinse pe conjurațĭ şi le tăia capulŭ.

4) *Unŭ paricidŭ pe la 1652.* Pe timpulŭ lui Mateiu Basarabu (1633—1654), unŭ copilŭ nevĕrstnicŭ mai micŭ de 14 anĭ tăia capulŭ tatălui sĕu. Este probabilŭ că şi lui îi s'a tăiatŭ capulŭ, căcĭ condica lui Mateiu Basarabu ḑice că deşi pentru minorĭ în genere se micşoreză pedepsa, însĕ pentru minorulŭ paricidŭ nu esistă micşorare de pedépsă, şi legislați din 1652 era aceia din condica susnumită.

5. *Judecata lui Stroe Leurdeanu* (1669). Cu ocasiunea judecăței vornicului Stroe Leurdeanu găsim pentru prima oră menționându-se de órecare forme de judecată. La 6 Decemvre 1660, intră Grigore Ghica în țeră şi peste trei anĭ trebui sĕ plece cu armata în ajutorulŭ lui Ahmed. Căimăcămia fu lăsată soției sale, vornicului Stroe Leurdeanu şi marelui vistierŭ Dimitrie. Intorcêndu-se Vodă Grigoraşŭ în țeră, vorniculŭ Leurdeanu acusă pe postelniculŭ Constantinŭ Cantacuzino că întreține relațiunĭ cu soția domnului, că face intrigĭ cu Turcia pentru domniă, fiindŭ că se ține aprópe de hotarele turcescĭ şi pentru că opresce pe țĕranii sĕi a plăti dările către visteriă. Grigoraşŭ Vodă porunci sĕ aducă pe postelnicŭ şi în noptea de 20 Decemvre 1663 îlŭ trămise la Snagov unde fu ucisŭ. Boerii la audulŭ acestei fapte se şi rĕsculară. Grigoraşŭ Vodă protestă de nevinovăția lui şi surghiuni pe Stroe Leurdeanu. Sub Antonŭ Vodă (1669), bĕtrânŭ virtuosŭ şi prudentŭ, urmaşii postelnicului Can-

veghiarea şi aprobarea concluselorŭ conferenţelorŭ, fără de care aprobare aceste concluse rĕmânŭ literă mórtă, ér de altă parte se plânge contra indolenţei prea marĭ a unorŭ protopopĭ, carĭ legaţĭ fiindŭ prea tare de interesele lorŭ private materiale, lasă sĕ apună acéstă salutară instituţiune a conferenţelorŭ preoţescĭ. Corespondentulŭ trage la îndoélă tidela administrare a fondului diecesanŭ menitŭ pentru ajutorarea vĕduvelorŭ şi a orfanilorŭ din diecesa Gherlei; fondulŭ este înfiinţatŭ cam în 1832, va se ḑică mai bine de 50 de anĭ, şi fiă-care preotŭ contribue câte 4 fl. pe anŭ, er mai la începutŭ câte 2 fl. şi cu tóte acestea ajutórele ce se împartŭ abia facŭ câte 15—20 fl. pe anŭ şi încă multe vĕduve şi copii orfanĭ *fără protectorĭ* nu capĕtă nimicŭ. Impregiurarea acésta, ḑice corespondentulŭ, ĭi disgustă forte tare pe preoţĭ, carĭ pe dreptŭ poftescŭ sĕ li se dea din când în când semă despre administrarea acestui fondŭ.

—x—

Amŭ comunicatŭ la timpŭ că în *Pesta* s'a început o mişcare în favorulŭ *Kulturegyletului* din Ardealŭ. Ca nouă dovadă că guvernulŭ e complice la uneltirile de maghiarisare ale Kulturegyletului, amintimŭ că, pe lângă diferiţĭ deputaţĭ, carĭ s'au pusŭ în fruntea mişcărei, guvernulŭ încă a fostŭ *anume* representatŭ la balulŭ, ce s'a datŭ ḑilele trecute de mai mulţĭ deputaţĭ în folosulŭ fondului de maghiarisare, prin ministrulŭ honveḑimei. Cumcă temă de maghiarisare nu avemŭ, nu mai trebue s'o spunemŭ; dândŭ scirea de mai susŭ, amŭ voitŭ numai sĕ dovedimŭ din nou complicitatea guvernului.

—x—

Se comunică scirea, că judele marei comune *Comloşulŭ Banatului, Fritics*, a fostŭ omorîtŭ pe furişŭ cu unŭ toporŭ.

—x—

In curêndŭ *Reuniunea femeilorŭ săsescĭ* din locŭ va deschide, dela 24 Februariu până la 2 Aprilie, unŭ cursŭ spre a forma institutóre pentru grădinĭ de copii.

—x—

Cetimŭ în ḑiarele din *Bucurescĭ*, că ḑilele acestea *autorităţile ungare au confiscatŭ* la graniţa dela Predealŭ unŭ pachetŭ cu 70 esemplare din cartea intitulată: *„Rotacismulŭ la Moţĭ şi Istrienĭ“*, trimise din Bucurescĭ de d. Teofilŭ Frâncu d-lui Candrea la Bucium-Cerbu, ca sĕ le distribue abonaţilorŭ din munţii apusenĭ ai Transilvaniei. — Nu 'nţelegemŭ cu ce obrazŭ se mai gerézä în carnaţii şoviniştĭ ungurĭ ca ómenĭ liberalĭ, când impedecă până şi mişcarea nóstră literară!

—x—

„Lupta“ din *Bucurescĭ* primesce scirea, că *abecedarele scrise în limba albanesă*, cu litere latine, ce s'au trimisŭ de societatea „Drita“ din Bucurescĭ, prin diferitele oraşe ale *Albaniei*, au stîrnitŭ o adevĕrată furiă din partea clerului grecŭ, care lucrézä pentru grecisarea Albaniei şi Macedoniei. Aşa în Corcia, archiereulŭ a pronunţatŭ asupra abecedarelui anatema din amvonŭ şi din altarŭ. Poporulŭ este infuriatŭ, căcĭ archiereulŭ le-a spusŭ că acestŭ abecedarŭ, fiindŭ scrisŭ cu litere latine, tinde la catolicisarea lorŭ — Ce mai facâmŭ de poporŭ liberalŭ suntŭ şi Grecii! Şi acesta o facŭ ei în Turcia, într'unŭ statŭ străinŭ! Se speră că Pórta va pune la loculŭ lorŭ pe preoţii grecĭ.

—x—

Loc. colonelŭ *Vartiadi*, din armata română, va fi numitŭ de guvernulŭ sĕu ataşatŭ militarŭ la ambasada română din Viena.

---

tacuz no cerură pedepsirea vornicului Stroe Leurdeanu. Antonŭ Vodă convocă unŭ soborŭ compusŭ din Metropolitŭ, din episcopĭ şi din egumenĭ şi chemă pe Leurdeanu sĕ se apere. Leurdeanu tăgădui faptulŭ. Vĕduva postelnicului Constantinŭ propuse trei rĕvaşe ale Leurdeanului cătră Verzaru, prin care ilŭ îndemna sĕ omóre pe inimiculŭ lui, Cantacuzino. Leurdeanu mărturisi faptulŭ. Atuncĭ Antonŭ Vodă cu totŭ divanulŭ făcură judecata şi hotărîră sĕ moră şi elŭ. Jupâneasa Ilinca Cantacuzino şi fiii ei rugară pe Antonŭ Vodă sĕ nu'lŭ ucidă ci sĕ'lŭ trămeată la călugăriă. Atuncĭ Vodă porunci sĕ'lŭ preumble prin târgŭ; Leurdeanu fu pusŭ într'o coţigă c'unŭ bou, desbrăcatŭ până la brâu; i se puse unŭ proţapŭ în nasŭ, 'i-au spânḑuratŭ trei rĕvaşe de gâtŭ şi astfelŭ l'au dusŭ până la Snagov unde l'au călugăritŭ, dându-i numele de Silvestru.

6. *Judecata lui George Băleanu* 1672. Totŭ Antonŭ Vodă făcu judecata lui George Băleanu, care complotase împreună cu fiii sĕi, ca sĕ ucidă pe cei trei boerĭ, banulŭ Mareşŭ, logofătulŭ Radu Cretzulescu şi spătarulŭ Şerbanŭ, ḑicêndŭ că ei s'au îmbogăţitŭ, că ei se totŭ boerescŭ la curte la toţĭ Domnii şi că'şĭ batŭ jocŭ de dênşii. Conjuraţii rĕmânŭ de judecată. Antonŭ Vodă destitui pe unii din boerii, carĭ aveau dregătorii, şi le-a poruncitŭ la toţĭ sĕ mergă la ţară şi sĕ şeḑă pe la casele lorŭ şi sĕ nu mai vie la Curte în ochii Domnului.

(Va urma.)

Crisa bulgară.

In timpŭ ce se facŭ pregătirĭ pentru întrunirea ambasadorilorŭ, din Constantinopolŭ, ca sĕ se aducă la cale o resolvare a cestiunei bulgare, scirĭ din Bulgaria anunţă, că Zankoviştii şi agenţii ruşĭ lucrézä pentru rĕsturnarea guvernului printr'o revoluţiune.

„Pol. Korr.“ e informată din Sofia, că ambasadorulŭ rusŭ din Bucurescĭ Hitrovo a primitŭ în ḑilele acestea 90,000 ruble dela societatea slavă de binefacere, după cum se crede, pentru a corupe pe Bulgarĭ, prin agenţĭ şi revoluţionarĭ. Unulŭ din aceştia, Malakov, a fostŭ arestatŭ, după ce cutrierase ţinuturile Lovcei şi Plevnei, de unde voia sĕ se ducă prin Orkhanie în cerculŭ Vraţei, între aderenţii lui Zankow. E lucru sigurŭ că în acestŭ ţinutŭ se pregătise o revoltă, ale cărei fire porneau din Sofia. Scrisorile se înmânau printr'o ţĕrancă, care fu arestată împreună cu alţĭ optŭ Zankoviştĭ din Vraţa şi Orkhaine. Guvernulŭ e convinsŭ, că orice mişcare revoluţionară o póte înăbuşi. Regentulŭ Jivkov, care a făcutŭ o călătoriă la Tirnova, a aflatŭ pretutindenea ţĕrănimea cu deplină încredere în regenţă.

Totŭ din Sofia se telegrafiază, că acolo s'au primitŭ raporte din Bucurescĭ, cumcă foştii oficerĭ bulgarĭ, carĭ petrecŭ în România, intenţionézä o revoltă nu numai în Bulgaria ci şi în România şi în Serbia, cu scopŭ d'a uşura Rusiei ocuparea Bulgariei prin aceea, ca celor-lalte puterĭ sĕ li se dea de lucru cu România şi cu Serbia. Póte sĕ intenţioneze revoluţionarii bulgarĭ a pricinui neplăcerĭ şi României, dér n'au sorţĭ de isbêndă, căcĭ autorităţile române îi urmărescŭ pasŭ cu pasŭ şi, după cum se comunică, au fostŭ arestaţĭ mai mulţĭ dintre ei şi daţĭ peste graniţă.

Aceste uneltirĭ nu contribue decâtŭ la înăsprirea crisei şi la întărirea regenţei, a cărei partidă e atâtŭ de amărîtă încâtŭ acum pare a nu mai voi ca principe nicĭ pe ducele de Leuchtenberg, care — ḑice oficiosa „Nesawissima Bolgaria“ — e şi mai periculosŭ decâtŭ Mingrelianulŭ.

Ţera Oltului, Ianuarŭ 1887.

Stimate d-le Redactorŭ! Este lucru cunoscutŭ, că astăḑi tóte naţiunile, carĭ voiescŭ înaintare, şi-au îndreptatŭ o deosebită atenţiune asupra scólelorŭ, căcĭ este sciutŭ, că numai scóla face pre omŭ sĕ devină omŭ. Nu mai puţinŭ este cunoscută şi acea împrejurare, că pre o scólă o face însuşĭ învĕţătorulŭ. „Cum e învĕţătorulŭ aşa e şi scola“ — ḑice o sentinţă. Este dér învederatŭ, că dela învĕţătorŭ se recere sĕ fiă la înălţimea chemărei sale. Ca însĕ învĕţătorulŭ sĕ se pótă ridica la acea treptă de cultură, ce i-o pretinde timpulŭ de faţă, trebue sĕ cetéscă şi studieze neîntreruptŭ, căcĭ ecă, numai aşa, nu mai sbóră nimĕrui porumbulŭ friptŭ în gură.

Der aceea încă e dreptŭ, că la procurarea de opurĭ de specialitate, ḑiare etc., se recerŭ parale; dér când e vorba de parale, apoi atuncĭ trebue s'o accentuămŭ, că aceste tocmai la învĕţătorĭ se află mai cu greu. De aci se vede preste totŭ necesitatea îmbunĕtăţirei salarielorŭ învĕţătorescĭ. Căcĭ cu salare micĭ, ne'nsemnate, ba în multe locurĭ şi rĕu plătite, nu vomŭ ave învĕţătorĭ destoinicĭ în vecii vecilorŭ. Şi afară de acésta, cum sĕ se pretindă dela unŭ omŭ, care mai n'are elŭ ce mânca, ca sĕ de şi altora?!...

Profitŭ totodată de ocasiune de a atrage atenţiunea on. representanţe generalĭ a foştilorŭ grăniţerĭ din regim. I. rom., ce se va ţinea în ḑiua de 21 Ianuariu a. c. în Sibiiu, ca între agendele ce va ave de a pertracta sĕ nu trécă cu vederea şi ameliorarea salarielorŭ învĕţătorescĭ, spre care scopŭ credŭ, că s'a ascernutŭ şi o rugare specială. Şi acésta cu atâtŭ mai vêrtosŭ, căcĭ pe când pretensiunile ce li-se facŭ devinŭ pe ḑi ce merge totŭ mai marĭ, atuncĭ sĕ se aibă în vedere şi îmbunătăţirea stărei lorŭ materiale, căcĭ cu dascălĭ flămânḑĭ şi golanĭ nu vomŭ înainta nicĭ odată!

Sĕ credemŭ, că aceste puţine şire nu vorŭ resuna în pustiă!

I.

Invitare.

Domnii membri ai Reuniunei române de gimnastică şi de cântărĭ din Braşovŭ suntŭ invitaţĭ prin acésta a lua parte la adunarea generală anuală, ce se va ţine Lunĭ în 2 (14) Faurŭ a. c. la 3 óre după amédĭ în localulŭ de cântărĭ alŭ Reuniunii din strada Scheilorŭ, Nr. 132 (Casele I. G. Ioanŭ).

Braşovŭ, în 24 Ianuarie st. v. 1887.

Comitetulŭ.

Ultime scirĭ

Pesta, 3 Februariu. La Grand Hotel de aicĭ s'a primitŭ ordinulŭ telegraficŭ d'a se pregăti apartamente pentru membii delegaţiunii austriace.

Roma, 3 Februariu. Esistă temerĭ aicĭ că oraşulŭ Masuah, ale cărui retranşamente au fostŭ luate cu asaltŭ de cătră trupele lui Ras-Alula, nu se va putea ţine până la sosirea ajutórelorŭ trimise. Neliniştea e fórte mare.

Berlinŭ, 3 Februariu. Reserviştii, carĭ au fostŭ chemaţĭ spre a face eserciţii, cu puscile cu repetiţiă nu vorŭ fi liberaţĭ înainte d'a se fi dobânditŭ siguranţa că la primăvérä nu va isbucni unŭ conflictŭ între Francia şi Germania.

Berlinŭ, 3 Februariu. — Pe când organele străine semnalézä o potolire a spiritelorŭ în Francia, ḑiarulŭ „Kreuzzeitung“ de aḑi este informatŭ de cătră corespondentulŭ sĕu din Parisŭ, că scirile alarmante, carĭ se rĕspândiseră de câtva timpŭ, au pricinuitŭ îngrijirĭ seriόse în ce privesce menţinerea păcei. „Kreuzzeitung“ dă o espunere istorică a esceselorŭ comise în Prusia de cătră Francesĭ dela 1806 până la 1813. Ea declară că Germania nu are nimicŭ de câştigatŭ dintr'unŭ nou rĕsboiu şi că cele 5 miliarde nu i-a adusŭ binecuvêntare; dér că în casulŭ când ar fi silită a'lŭ face, ea va trebui sĕ caute a reduce Francia în modŭ definitivŭ la neputinţă, nimicindŭ focarulŭ unde de secole se făurescŭ arme şi se aţâţă intrigĭ carĭ turbură liniştea Germaniei şi ameninţă pacea Europei.

Berlinŭ, 4 Februariu. Se scrie din Barcelona ḑiarelorŭ d'aicĭ că Francia face marĭ cumpĕrărĭ de cai şi de catârĭ în Catalonia.

Strasburg, 4 Februariu. Ḑiarulŭ „Landeszeitung“ anunţă că generalulŭ Boulanger inspectézä incognito împregiurimele Verdunului.

Viena, 3 Februariu. In sferele politice se privesce ca puţinŭ demnă de credinţă scirea lui „Times,“ că o înţelegere s'ar fi stabilitŭ între Austro-Ungaria şi Rusia în cestiunea bulgară şi că orĭ-ce conflictŭ ar fi înlăturatŭ pe viitorŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „Gaz. Trans.“)

PESTA, 5 Februariu. — **Foile oficiale din Pesta şi din Viena au publicatŭ ordinaţiunea, prin care se interḑice esportulŭ cailorŭ peste tóte graniţele teritoriului vamalŭ austro-ungarŭ. Oprirea intră în vigóre cu ḑiua de aḑi.**

DIVERSE.

Romanulŭ unui văcarŭ. — La o velniţă (loculŭ unde se strângŭ bucatele) în apropiere de Dobriţinŭ servea unŭ tinĕrŭ văcarŭ cu numele Veréb Pista, unŭ mândru flăcău, cu o faţă gingaşe şi cu pĕrŭ móle ca mătasea. Tóte fetele ae prinprejurŭ erau amorosate focŭ de Pista, dér acesta rĕmase rece şi indiferentŭ şi părea a fi deşi în flórea vêrstei, unŭ duşmanŭ alŭ femeilorŭ. Se povestea în taină de diferite aventurĭ ce arŭ fi îndurată tinĕrulŭ flăcău şi celŭ mai multŭ prilegiu (temei) la astfelŭ de povestirĭ dădea împrejurarea, că degetele mânilorŭ lui Pista erau mai tóte ciunte. In realitate însĕ era Veréb Pista născutŭ cu astfelŭ de mânĭ şi din botezŭ nu se numea „Pista“, ci Elisaveta. Frumosulŭ văcarŭ era anume o fată, care de mai mulţĭ anĭ se îmbrăcase în haine bărbătescĭ, pentru ca sĕ pótă intra în serviciu, ceea ce în hainele sexului ei, din causa amintitului defectŭ, cu greu i-ar fi rĕuşitŭ. Nimenĭ nu presupune acéstă taină. Tótă lumea ţiné pe „Pista“ de unŭ adevĕratŭ văcarŭ, şi fetele în deosebĭ de unŭ tinĕrŭ alŭ dracului de frumosŭ. Unui omŭ însĕ totŭ trebue că i-a încredinţatŭ interesantulŭ voinicŭ alŭ pustei secretulŭ sĕu, căcĭ „Veréb Pista“ fu silitŭ a intra la 26 Ianuariu în spitalulŭ din Dobriţinŭ rĕu bolnavŭ. Acolo dete viéţă frumosulŭ văcarŭ — unei sănătóse fetiţe.

Gâsce fără ficatŭ. — Multe gâsdóe din Pojunŭ fură surprinse în ḑilele din urmă printr'o descoperire neplăcută, făcută la nisce gâsce cumpĕrate de ele. Gâscele altfelŭ într'adevĕrŭ esemplare minunate, nu aveau adecă ficatŭ. După cum uşorŭ se înţelege, acesta „minune zootomică“ fu forte diferitŭ comentată, până când se dovedi, că o hoţéscă taetură în interiorulŭ gâscelorŭ le jefuise pe aceste complecte creaturĭ de ce aveau ele mai bunŭ. Venḑĕtorulŭ de paserĭ luase gâscelorŭ înainte de a-le vinde ficatulŭ, faptŭ care diregătoria şi întrégä opiniune publică din bucătării şi din pimniţe ilŭ califică ca delictŭ de înşelătoriă. Omulŭ va trage de aci celŭ puţinŭ învĕţătura, că nu e ertatŭ a vinde gâsce fără ficatŭ.

Corpulŭ călăreţŭ de odalisce. — Emirulŭ din Afganistanŭ, Abdurrhaman Khan, va întreprinde o călĕtoriă prin ţera sa la primăvérä, ca sĕ inspecteze trupele şi sĕ le pună sĕ manevreze. Pentru ca sĕ-lŭ pótă însoţi în acéstă călĕtoriă o parte din haremulŭ sĕu, Emirulŭ a pusŭ pe unŭ instructorŭ de călăriă englesŭ sĕ instrueze pe 16 dintre femeile sale a călări şi a comandatŭ în Calcuta 16 costume de călăritŭ pentru ele. Mai mulţĭ prinţĭ, ministri şi demnitarĭ ai curţii, carĭ vorŭ însoţi pe Emirulŭ în acéstă călĕtoriă, au pusŭ şi ei sĕ instrueze în călăriă pe mai multe dintre femeile lorŭ, aşa că în suita principelui se va afla unŭ întregŭ corpŭ călăreţŭ de odalisce.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.

Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 4 Februariu st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	93 90
Rentă de hârtiă 5%	84 15
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	143.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	93 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	— —
Bonurĭ rurale ungare	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.—
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 —
Bonurĭ rurale transilvane	103.—
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	112.50
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	115 —
Renta de hârtiă austriacă	74 80
Renta de arg. austr.	80 50
Renta de aurŭ austr.	109 20
Losurile din 1860	133.50
Acțiunile băncel austro-ungare	831 —
Act. băncel de creditŭ ung.	271.—
Act. băncel de creditŭ austr.	265.10
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6.11
Napoleon-d'orĭ	10.08
Mărcĭ 100 imp. germ.	62 15
Londra 10 Livres sterlinge	128 65

Cursulu pieței Brașovŭ

din 5 Februariu st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.46	Vend.	8.48
Argint romanesc	»	8.42	»	8.44
Napoleon-d'orĭ	»	10.15	»	10 17
Lire turcescĭ	»	11.42	»	11.45
Imperialĭ	»	10.42	»	10.46
Galbenĭ	»	6 04	»	6.08
Scrisurile fonc. »Albina«	»	101.—	»	102.—
Ruble Rusescĭ	»	116.—	»	117.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealu (	—	—	—	1.14
(	—	—	—	—
Timișŭ	—	—	—	1.45
Brașovŭ (	—	—	—	—
(	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5.43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighișora (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediașŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blașiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12,48	—
Teiușŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.53	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clușiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6 03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	--	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mezö-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velințe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1 23	7.24
Szolnok	—	12.30	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	6.05	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenu de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenu de persone	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7 38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	·
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2 17	—
Mezö-Telegd	—	7.33	10 19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.5	4 07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriș	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	-
Clușiu (	—	10.28	5.26	6.43	--
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 06	—	—	—	10.—
Uiora	1.13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Blașŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigișora	5.12	—	—	—	3 49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldiora	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	—	2.53	—	—
Predealu (	—	—	—	—	--
(	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenu omnibus	Tren omnibus	Trenŭ de persone
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12 30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4 08	—	7.40
Zam	4 25	—	8.11
Soborșin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9 33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8 42	—	4 52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8 20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persone	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4 10	5.45	—.
Aradŭ	4 30	6.—	7 04
Glogovațu	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5 41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6 28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9. 8	—
Branicĭca	9 19	10.17	--
Deva	9 51	10 42	- -
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	- -
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiușŭ	1 29	1.41	---

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6 19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7 16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persone	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6 47
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6 32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12 05	—	8.20
Hațegŭ	12 42	—	9 01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ